

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a Mgr. Jana Čížka ve věci

žalobce: **Bc. D. V.**
zastoupeného advokátem JUDr. Josefem Kopřivou
sídlem Václavské náměstí 819/43, 110 00 Praha

proti
žalovanému: **ředitel Krajského ředitelství policie Zlínského kraje**
sídlem J. A. Bati 5637, 760 01 Zlín

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 12. 2024,
č. j. KRPZ-65400-147/ČJ-2021-1500AP

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 12. 2024, č. j. KRPZ-65400-147/ČJ-2021-1500AP, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci jako náhradu nákladů řízení částku 15 269 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Josefa Kopřivy, advokáta, a to do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Krajský soud se v této věci zabýval promlčením žalobcova nároku na proplacení cestovních náhrad. Podle žalovaného je část žalobcova nároku promlčena, nicméně podle žalobce je námitka promlčení v rozporu s dobrými mravy.
2. Žalobce sloužil jako vrchní komisař oddělení obecné kriminality – odboru obecné kriminality Krajského ředitelství policie (KŘP) Zlínského kraje. Dne 29. 6. 2021 žalobce požádal o proplacení náhrad cestovních výdajů za období od 1. 7. 2016 do 31. 5. 2021. Náměstek ředitele KŘP pro vnější službu vydal dne 29. 7. 2024 rozhodnutí č. j. KRPZ-65400-117/ČJ-2021-1500NU, kterým ve výroku V. zamítl žalobcův nárok na proplacení cestovních náhrad za období 1. 7. 2016 do 31. 5. 2018, protože je promlčený. Ve zbytku žalobci vyhověl.
3. Odvolání žalobce proti citovanému rozhodnutí zamítl žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví (dále též „odvolací rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“). Proti němu brojí žalobce u Krajského soudu v Brně žalobou podanou dne 11. 2. 2025.

II. Argumentace žalobce

4. Žalobce navrhuje napadené rozhodnutí zrušit, neboť je nezákonné. Služební orgán mu nárok zčásti přiznal, nicméně vůči zbylé části uplatnil námitku promlčení. To považuje žalobce za nestydaté, protože služební orgán upíral příslušníkům jejich nároky a aktivně jim bránil v jejich uplatňování (nátlak, trestání). Námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy.
5. Žalobce zpochybňuje výsledek vnitřního šetření (zaznamenaný v protokolu z vnitřní kontroly ze dne 11. 4. 2022), z něž je patrné, že řadě žádostí o přiznání náhrad cestovních výdajů služební orgán nevyhověl. V 66 případech je nepřiznal a ve 24 případech není jasné, jak o tom služební orgán rozhodl. Přitom náhrada cestovních výdajů nemá být něco, o čem má služební orgán vůbec rozhodovat. Příslušník jen informuje služební orgán o jejich vzniku a dokládá je. Výše uvedené pak kontrolní orgán jen zmínil, nicméně už si nepoložil otázku, proč náhrady služební orgán nepřiznal?
6. Do spisu žalobce založil audionahrávku, na které D. K., pověřený řízením o žádosti o poskytnutí cestovních náhrad, mluví o žádosti Bc. R. M. a dalších příslušníků. Popisuje poměry na pracovišti a způsob, jak se k těmto žádostem stavělo vedení. Služební funkcionář tuto nahrávku zpochybňuje tím, že jde jen o subjektivní názory a domněnky majora K. Tvrzení majora K. nicméně zapadají do snahy služebních orgánů popírat nároky na cestovní náhrady a odpovídá i tomu, že ve vyhlášení výběrového řízení na služební místo žalobce bylo v podmínkách chybně uvedeno, že s místem není spojeno poskytování náhrady cestovních výdajů.
7. Je zajímavé, že schůzku týkající se náhrady cestovních výdajů (13. 7. 2021) si její přímý účastník vykládá podstatně odlišně od toho, co uvádí žalovaný. Je zajímavé, že po této schůzce téměř všichni vzali zpět podané žádosti o cestovní náhrady. Tyto až mafiánské postupy přitom neodhalila ani Generální inspekce bezpečnostních sborů.
8. Žalovaný také nesprávně bagatelizoval výpovědi příslušníků, které neladily s jeho verzí událostí. Například zpochybnil výpověď svědka V. s tím, že on sám o náhrady cestovních výdajů nežádal, a tak o tom nemůže nic vědět. Za této situace zní značně nepřesvědčivě a nepravdivě závěr žalovaného, že nebyla prokázána existence gentlemanských dohod. Z dokazování naopak vyplynulo, že vedoucí pracovníci otevřeně vyhrožovali, že kdo si

o náhrady požádá, nebude dostávat odměny a nebude mu umožněno sloužit výjezdy spojené s vyšším ohodnocením.

9. Jedním z žalobcových argumentů bylo, že po žádosti o náhradu cestovních výdajů mu nebyly vypláceny odměny. Žalovaný to zpochybnil tím, že žalobce obdržel odměnu 20 000 Kč. Ta ale souvisela s epidemií covid-19 a dle pokynu policejního prezidenta museli být všichni policisté trasující nemocné odměněni odměnami ve výši 10 000 Kč a 20 000 Kč. Bez této výjimečné činnosti by žalobce žádné odměny nedostal, stejně jako kolega D.
10. V napadeném rozhodnutí dospěl žalovaný k závěru, že vyvrátil tvrzení o zastrašování, nátlaku a gentlemanských dohodách. Vycházel přitom z tendenčních výpovědí služebních funkcionářů. A nevysvětlil, proč jejich výpovědi věří více než řadovým příslušníkům. Žalobce též považuje za důležité, že jako první měl podmínky pro přiznávání cestovních náhrad stanovit služební funkcionář a podle toho měli jednotliví příslušníci žádat o cestovné. Nyní ale služební funkcionář sám nic nevydával a čekal na aktivitu jednotlivých příslušníků. Zároveň v návrhu na ustanovení příslušníka (žalobce), bylo napsáno, že „při této změně služebního zařazení se nepřiznávají náhrady cestovních výdajů“. Je evidentní, že záměrem služebních funkcionářů bylo náhrady neposkytovat. Už při nástupu na služební místo byl žalobce upozorněn na to, že se na tomto KŘP náhrady cestovních výdajů „nenosí“ a kdo je bude požadovat, může si hledat jinou práci.

III. Argumentace žalovaného

11. Žalovaný navrhuje podanou žalobu zamítnout. Písemné podmínky pro přiznávání cestovních náhrad žalobci skutečně služební funkcionář chybně (nezákonně) nestanovil. A též souhlasí s tím, že žalobce o toto písemné stanovení nemusel žádat. V důsledku toho se žalobci otevřela cesta, aby mohl žádat náhradu za jakýkoliv dopravní prostředek a tyto náklady vyúčtovat. Výše uvedené není tak podstatná vada, kvůli které by nyní nemohl služební orgán namítat promlčení. Po provedeném dokazování dospěl žalovaný k názoru, že na příslušníky nebyl vyvíjen nátlak, aby si cestovní náhrady neuplatňovali. Neprokázal se nátlak, vyhrožování či trestání. Žalovaný také analýzou vyloučil, že by na příslušníky uplatnivší nárok měla tato skutečnost negativní vliv (např. snížení odměn). Proto nejde o námitku promlčení uplatněnou v rozporu s dobrými mravy.

IV. Posouzení věci krajským soudem

12. Soud rozhodl ve věci samé bez jednání za podmínek § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť žádná ze stran jednání nepožadovala
13. Žaloba je **důvodná**.

Právní úprava a judikatura

14. Samotná náhrada žalobcových cestovních výdajů není ve věci sporná. Žalovaný je žalobci přiznal za jiné období a sám dospěl k závěru, že na ně měl žalobce nárok. V nyní řešené věci jde jen o to, zda je tento nárok částečně promlčený, nebo zda služebním orgánem vznesená námitka promlčení odporuje dobrým mravům.
15. Přesto soud na úvod stručně popíše, jak má správně, tj. podle právní úpravy, přiznávání cestovních náhrad fungovat, neboť to bude důležité pro posouzení věci. Příslušník má při převedení na jiné služební místo do jiného místa služebního působení automaticky

nárok na náhrady cestovních výdajů ve výši a za podmínek jako při služební cestě [§ 149 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru]. Podmínky pro přiznání cestovních náhrad určí služební funkcionář písemně, a mezi tyto podmínky typicky patří místo plnění služebních úkolů a způsob dopravy (§ 136 odst. 2 zákona o služebním poměru). Doklady potřebné k vyúčtování služební cesty předkládá příslušník svému služebnímu funkcionáři do patnáctého dne v měsíci, který následuje po dni ukončení služební cesty – vyúčtování náhrad pak provede bezpečnostní sbor do dne stanoveného pro výplatu služebního příjmu za kalendářní měsíc, v němž příslušník doklady potřebné pro vyúčtování náhrad předložil (§ 153 odst. 5 zákona o služebním poměru).

16. Nepředložení dokladů však nemá samo o sobě za následek ztrátu nároku na cestovní náhrady. Podle § 207 odst. 1 zákona o služebním poměru činí lhůta pro uplatnění peněžitých nároků ze služebního poměru 3 roky, není-li stanoveno jinak.
17. Podle § 206 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru, se právo promlčí, jestliže nebylo uplatněno ve stanovené lhůtě. K promlčení práva se přihlídně jen v případě, že bezpečnostní sbor nebo účastník, vůči němuž se právo uplatňuje, se práva promlčení dovolá. Promlčené právo nelze v takovém případě přiznat.
18. Pokud jde o uplatnění námitky promlčení v rozporu s dobrými mravy, judikatura se této problematice poměrně široce věnovala. Obecně musí být výkon subjektivních práv a povinností v souladu se základními hodnotovými principy, na nichž stojí společnost, případně ta její část, v níž se příslušná oblast práva uplatňuje, jinak není možno přiznat výkonu subjektivního práva ochranu. V oblasti soukromého práva jsou takovým korektivem zejména dobré mravy (§ 1 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) či jiné právem uznané systémy morálních či etických pravidel nebo pravidel profesní etiky. Ve veřejném právu plní podobnou roli zákaz zneužití práva, jímž se rozumí situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008-74, č. 2099/2010 Sb. NSS, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004-48, č. 869/2006 Sb. NSS).
19. Přestože dobré mravy coby obecný korektiv nežádoucího jednání se užívají typicky v soukromém právu a civilní judikatuře, zatímco ve veřejném právu se aplikují zejména v případech zákonem výslovně předvídaných, správní soudy již mnohokrát dovodily, že námitku promlčení určitého nároku vyplývajícího ze služebního poměru je třeba posuzovat také z hlediska jejího souladu s dobrými mravy. Při tomto hodnocení pak plně vyšly z níže citované judikatury civilních soudů a Ústavního soudu týkající se výkladu soukromoprávních předpisů (například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2014, č. j. 3 Ads 83/2013-39; ze dne 15. 10. 2020, č. j. 4 As 91/2018-37; ze dne 28. 4. 2020, č. j. 9 As 411/2018-37 nebo ze dne 8. 6. 2022, č. j. 2 As 371/2019-46).
20. Ústavní soud v nálezu ze dne 14. 11. 2017, sp. zn. I. ÚS 3391/15, konstatoval následující: *„Zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí doby může být v individuálních případech nepřiměřeně tvrdým postihem poškozeného ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil.“* Vycházel přitom ze staršího nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. I. ÚS 643/04, dle kterého *„vznesení námitky promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje; mohou však nastat situace, kdy uplatnění této námitky je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marně uplynutí*

promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil.“ V novějším nálezu ze dne 3. 4. 2018, sp. zn. II. ÚS 76/17, se Ústavní soud k těmto závěrům přihlásil a doplnil, že „z charakteru právního státu lze dovodit i legitimní požadavek, že se každý může spolehnout na to, že mu státní moc dopomůže k realizaci jeho subjektivních nároků a nebude mu v jejich uplatnění bránit.“

21. K otázce promlčení se vyjadřoval mnohokrát též Nejvyšší správní soud. Jednoznačně zastává názor, že rozpor promlčení s dobrými mravy je situace výjimečná. V rozsudku ze dne 26. 11. 2024, č. j. 2 As 183/2024-33, Nejvyšší správní soud uvedl, že *„k prolomení tohoto obecného institutu (námitka promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje – pozn. krajského soudu) tak může dojít pouze ve výjimečných případech, které by ospravedlňovaly prolomení právní jistoty, jako je dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele nebo účast na mezinárodní misi v místech se špatnou infrastrukturou.“*
22. Výjimečným případem ovšem není jen dlouhodobý nepříznivý stav žadatele nebo mezinárodní mise. Městský soud v Praze připustil, že takovým důvodem může být nátlak činěný na příslušníky PČR, aby neuplatňovali své nároky (srov. bod 95 rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2024, č. j. 5 Ad 3/2023-130). K témuž závěru dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 12. 2020, č. j. 2 As 371/2019-52: *„Pokud by ostatně bylo prokázáno, že ke stěžovatelem zmiňovanému nátlaku skutečně docházelo, a že tento mohl mít za následek otálení příslušníka se včasným uplatněním jeho práv (tj. s jejich uplatněním před uplynutím promlčecí doby), jednalo by se o zcela zásadní skutkové zjištění pro účely právního posouzení mravnosti vznesené námítky promlčení.“*

Skutková zjištění

23. Soud nejprve stručně nastíní skutkový stav, jak vyplynul z napadeného rozhodnutí a ze správního spisu (v němž soud ověřoval skutečnosti, které byly podle žalobce sporné), a to jen v rozsahu potřebném pro následné právní posouzení věci.
24. Žalobce podal dne 29. 6. 2021 žádost o proplacení cestovních výdajů, a to stravného a jízdného za období od 1. 7. 2016 do 31. 5. 2021.
25. Jak soud zmínil už v úvodu, za období od 1. 7. 2018 do 31. 5. 2021 služební funkcionář žalobci náhradu stravného a cestovních výdajů přiznal, a to včetně úroku z prodlení. Za období od 1. 7. 2016 do 31. 5. 2018 ale nikoliv, protože podle něj uplatnil žalobce nárok pozdě a došlo k jeho promlčení.
26. Soud se zaměřil na to, co bylo ve věci to hlavní – zda na KŘP ve Zlínském kraji, kde žalobce pracoval, docházelo k nátlaku na příslušníky, aby neuplatňovali nároky na náhradu cestovních výdajů. Za klíčové považuje soud tyto skutečnosti a důkazy.
27. V roce 2016 uspěl žalobce ve výběrovém řízení na pozici vrchního komisaře oddělení obecné kriminality na KŘP Zlín. V návrhu na ustanovení příslušníka ze dne 6. 6. 2016 (na č. l. 308 správního spisu) se mluví o cestovních výdajích takto: „Při této změně služebního zařazení se nepřiznávají náhrady cestovních výdajů.“, přičemž předpona „ne“ ve slově „nepřiznávají“ je přeškrtnuta perem či tužkou. Tato věta by mohla evokovat, že se cestovní výdaje přiznávají. Žalobce ovšem doložil jinou verzi tohoto návrhu (na č. l. 349 správního

spisu), která obsahuje výše citovanou větu s negací, tedy, že se náhrady cestovních výdajů nepřiznávají.

28. V řízení byl proveden výslech tří vedoucích pracovníků a tří „řadových“ příslušníků PČR z oddělení obecné kriminality KŘP Zlínského kraje.
29. Vedoucí odboru obecné kriminality KŘP Zlínského kraje Ing. Bc. P. P. uvedl, že žádná obecná praxe ohledně uplatňování cestovních náhrad nebyla a s nikým neuzavíral nějakou „gentlemanskou“ dohodu, že nebude uplatňovat cestovní náhrady. Přiznání náhrad nebylo v kompetenci svědka a bylo věcí každého policisty, zda si o to požádal či nikoliv. Konání schůzky v roce 2017, kde by žalobce a další příslušník vznesli požadavek na úhradu cestovních náhrad, popřel. Stejně tak popřel to, že by na příslušníky byl činěn jakýkoliv nátlak a nikomu nesdělával, že je ustálená praxe, že se cestovní náhrady nepřiznávají. Dále svědek uvedl, že na jeho oddělení si podalo žádost 6 policistů a 2 z nich (V. a G.) ji vzali zpět. Důvod zpětvzetí svědkovi znám není. Schůzka v roce 2021 se uskutečnila, ale jen za účelem vyjasnění dezinformací a vysvětlení, jak mají policisté řešit cestovní náhrady související se změnou služebního poměru.
30. Vedoucí oddělení obecné kriminality odboru obecné kriminality Mgr. P. T. k věci uvedl, že je od roku 2013 vedoucím odboru a cestovní náhrady se nikdy neřešily, vyjma zahraničních cest. Podle něj nebyla žádná dohoda o tom, že by policisté nesměli cestovní náhrady požadovat. Cestovní náhrady nebyly přiznávány z úřední povinnosti a bylo na každém příslušníkovi, zda je bude požadovat. Na konkrétní schůzku, která se měla odehrát v roce 2017 a na níž měli vznést někteří příslušníci požadavky na proplacení cestovních náhrad, si nepamatuje. Svědek popřel, že by snad na nějakého příslušníka tlačil, aby cestovní náhrady nepožadoval, nebo, že by snad někomu vyhrožoval krácením odměn či něčím jiným, pokud budou cestovní náhrady chtít. Podle svědka žalobce nepředkládal tiskopisy k proplacení cestovních náhrad, jinak by byly řádně zaevidovány a předány dál. Svědek zároveň uvedl, že na jeho oddělení podalo žádost o proplacení cestovních náhrad 6 policistů, přičemž svědek se s některými osobně setkal a vysvětlil jim, co je třeba k žádosti doložit – jaký je správný úřední postup. Policisté G. a V. si to rozmysleli a žádost vzali zpět, svědek rozhodně nikoho nezastrašoval. Na schůzce v roce 2021 náměstek pouze všem vysvětlil, jakým způsobem se o cestovní náhrady má žádat. Závěrem svědek uvedl, že podle něj příslušníci už v roce 2016 věděli, že o cestovní náhrady budou žádat zpětně a nechtěli je uplatňovat v aktuální době – vyhovovalo jim, že služební funkcionář neurčil podmínky služebních cest a měli široký prostor, jak do služby cestovat.
31. Náměstek ředitele pro službu kriminální policie a vyšetřování KŘP Zlínského kraje Ing. Mgr. J. K. vypověděl, že funkci zastává od roku 2011. Praxe proplácení cestovních náhrad fungovala obecně tak, že policista předložil svou žádost a po kontrole správnosti byla proplacena. Podle svědka si měl o určení podmínek pro přiznání cestovních náhrad žádat příslušník sám, byť svědek zná stanovisko policejního prezidia, že podmínky pro přiznání cestovních náhrad má stanovit funkcionář sám dopředu. Zároveň svědek popřel, že by na nějakého příslušníka tlačil nebo mu vyhrožoval, aby žádost o cestovní náhrady stáhl. Stejně tak svědek popřel, že by na KŘP ve Zlíně byla zavedena nějaká praxe, že se cestovní náhrady neproplácí. Schůzku v roce 2021 inicioval svědek, protože se množily fámy týkající se uplatňování cestovních náhrad a jejím předmětem bylo vyjasnění otázek s tím souvisejících. Svědek věděl o tom, že několik příslušníků stáhlo své žádosti o cestovní náhrady, důvod mu však není znám.

32. Výpovědi svědků P., T. a K. lze shrnout tak, že žádný nátlak na policisty vyvíjen nebyl a žádné vyhrožování se nestalo. Bylo na každém policistovi, zda si požádal o náhradu cestovních výdajů. Pokud takovou žádost někdo z nich podal, byla adekvátně postoupena k vyřízení.
33. Výpověď bývalého vyšetřovatele odboru obecné kriminality T. V. lze rozdělit na pomyslné dvě části. Byl-li tázan, uvedl, že během služebního zařazení na KŘP ve Zlíně o cestovní náhrady nežádal, nikdo mu nesděloval, že by na ně neměl nárok, neuzavíral nějakou gentlemanskou dohodu, že cestovní náhrady uplatňovat nebude. Přiznal, že neznal ani postup pro uplatnění cestovních náhrad a uplatnil je až poté, když byl přerážen z KŘP ve Zlíně do Jihomoravského kraje. Z doslechu ví, že v souvislosti s proplacením cestovních náhrad byl činěn nátlak na P. G. a další, pročez své žádosti vzali zpět. V pomyslné druhé části výpovědi pak svědek dostal prostor uvést sám, co chce k věci sdělit. Řekl, že v letech 2016-2018 bylo veřejným tajemstvím, že se cestovní náhrady neposkytují. Po jeho odchodu zjistil, že si někteří příslušníci žádosti podali a byli následně krácení na odměnách či výjezdech.
34. Dále vypovídal O. D., který byl v letech 2016-2021 vrchním komisařem na KŘP ve Zlíně. Uvedl, že po nástupu jej nikdo výslovně neupozornil na cestovní náhrady, ale zároveň mu výslovně nikdo neřekl, že by na ně nebyl nárok. Svědek věděl o tom, že nároky na cestovní náhrady nikdo z jeho kolegů neuplatňoval. Když se zajímal o místo na KŘP ve Zlínském kraji, setkal se s plk. P., který mu sdělil, že se cestovní náhrady neproplácí a pokud by na nich svědek trval, nemá smysl se hlásit do výběrového řízení. Před výběrovým řízením mu bylo přislíbeno, že pokud nebude na cestovních náhradách trvat, bude snaha to nějakým způsobem kompenzovat – např. zvýšení osobního příplatku. Svědek přímo uvedl, že bez tohoto přislíbení by se na danou pozici nehlásil, protože dojíždění do Zlínského kraje bylo spojeno se zvýšenými náklady. Zároveň připustil, že služebnímu funkcionáři nepředkládal vyúčtování cestovních výdajů, protože věděl, že to nemá smysl. Svědek také popsal schůzku s plk. P., která se měla odehrát rok po jeho ustanovení do funkce, tj. někdy v roce 2017. Se žalobcem navštívil plk. P. s tím, že se nedodrží dohoda a nebylo jim zvýšeno osobní ohodnocení. Na to jim bylo sděleno, že „věděli do čeho jdou“ a ať to nezkouší. Obrátili se následně na mjr. T., který jim potvrdil, že nárok na náhradu cestovních výdajů mají, nicméně pokud jej uplatní, upozornil je na možné následky – nezvýšení osobního příplatku, nebudou odměny a nebudou zařazováni do dosahů a mohli by být kontrolováni odborem vnitřní kontroly. Poté se objednali na schůzku k plk. P., který jim též potvrdil existenci nároku na cestovní výdaje, nicméně uvedl, že se to ve Zlínském kraji nenosí a pokud chtějí tyto náhrady, mají jít sloužit do jiného kraje. Zároveň svědek uvedl, že na něj konkrétně (a ani na žalobce) nátlak činěn nebyl, nicméně podání žádosti mělo své dopady. Svědek nedostal v roce 2021 žádné odměny a nebyl zařazován do krajských výjezdů, ačkoliv to před podáním žádosti bylo běžné. Zároveň uvedl, že se doslechl, že z oddělení hospodářské kriminality všichni vzali své žádosti zpět, protože je k tomu uprosil jejich vedoucí.
35. A výpověď poskytl též příslušník oddělení obecné kriminality Bc. P. G. Ten uvedl, že po svém zařazení v září 2018 cestovní náhrady neřešil, nikdo jej neupozornil, že by na ně měl mít nárok. Též ho v této fázi nezajímal postup pro jejich uplatnění (protože o svém nároku nevěděl) a neuzavíral nějaké, byť neformální, dohody o tom, že cestovní náhrady žádat nebude. Zároveň ani nevěděl, že by s tím měl problém některý z jeho kolegů. V roce

2021 se uskutečnila schůzka s plk. P., po níž si svědek požádal o proplacení cestovních náhrad za 3 roky zpětně. O tom, že by měl dělat něco negativního, nevěděl. Po pohovoru s mjr. T. ale vzal svou žádost zpět, přičemž šlo o personální pohovor, který svědek nechtěl blíže komentovat. Ví o dalších příslušnících, kteří žádosti brali zpátky. Následně podal svědek žádost znovu, přičemž přestal být zařazován do krajských výjezdů a celková nálada či atmosféra oddělení se v té době zhoršila.

36. Součástí správního spisu je audionahrávka, pořízená dne 13. 8. 2021 (vč. přepisu na č. l. 495 správního spisu), zachycující rozhovor mezi D. K. a R. M., též služebně zařazeným na zlínském KŘP, ale na jiném odboru než žalobce. Z kontextu rozhovoru je patrné, že D. K. je pověřený vedením řízení ohledně žádosti R. M. o zpětné proplacení stravného a cestovních náhrad. Staví se do role jeho přítele, který s jeho bojem za zákonem zaručená práva sympatizuje, ale zároveň ho chce varovat, jaké důsledky mu podle dosavadních zkušeností hrozí. Celý rozhovor trvá necelé 2 hodiny a v přepisu jde o 23 stran textu. Soud proto vypíchne jen některé pasáže či věty, které považuje za důležité. Rozhovor lze rozdělit na pomyslné tři části, kdy v té první (přibližně v čase 0:21:10-0:41:12) jde o úvod, kdy D. K. popisuje okolnosti uplatnění žádosti, situaci na krajském ředitelství a postoj vedení k těmto žádostem, a zmiňuje též, jak se vyvinula situace ohledně žádostí ostatních příslušníků. Ve druhé části (přibližně v čase 0:45:32-1:41:53) jde o ústní jednání ohledně samotné žádosti, zpřesňování a vyjasňování nároku, tedy o co vlastně R. M. žádá. A třetí část (přibližně v čase 1:44:12-2:06:14) je pak běžná komunikace, která už pro posouzení věci není důležitá.
37. D. K. na několika místech zdůrazňuje, že žádost podaná R. M. je „komplikovaná“ a příliš jeho nadřízené nepotěšila. V čase 0:24:13 D. K. zmiňuje, že na nějakém oddělení vedoucí (označený jako „P.“, jde tedy zřejmě o výše zmíněného plk. P. P.) kvůli žádosti o proplacení cestovního dal příslušníky na „černou listinu“, a vyhrožoval jim odebráním odměn a zkrácením výjezdů. V čase 0:29:47 D. K. říká, že se dnes má R. M. vyjádřit ke své žádosti a případně uvést, „zda si to náhodou nerozmyslel“. V čase 0:32:23 D. K. zmiňuje nátlak na jiné příslušníky, kteří své žádosti nakonec stáhli. V čase 0:36:30 zase D. K. uvádí, že chce-li R. M. zůstat u policie, měl by „otevřít oči“ a žádost stáhnout. V čase 0:38:57 (a 0:44:20) pak D. K. zmiňuje následky, kterým někteří příslušníci v souvislosti se žádostí čelili – zmiňuje, že vedoucí „P.“ nedal nynějšímu žalobci už tři roky odměnu nebo že tentýž vedoucí vyhrožoval odebráním výjezdů.
38. Zajímavé z rozhovoru dále je, proč R. M. neuplatnil žádost o náhrady dříve. Na tomto místě je vhodné dodat, že R. M. požadoval cestovné a stravné od ledna 2017, tedy za podobné období, jako nyní žalobce. V čase 0:58:38 se D. K. ptá R. M., proč žádost nepodal hned. Na to R. M. v čase 0:59:00 odpovídá, že neví jak se „diplomaticky“ vyjádřit a poté uvádí, že když s jiným policistou přišli za D. K. řešit cestovní náhrady, odpověděl jim dle R. M., že „*tak to se u nás nenosí, když si to podáte hm oukej, ale i náměstek nám to dá sežrat...*“ To ale není všechno. V čase 1:07:55 D. K. připouští, že R. M. mohl v „té době“ (myšleno zřejmě v letech 2017 a následujících) jezdit autobusem, což by mu museli proplácet – dodal však, že i o těchto nákladech „nechtěl ani slyšet“. Z kontextu je jasné, že tím, kdo o cestovních nákladech nechtěl slyšet, musela být osoba ve vedoucí funkci, kdo o těchto náhradách rozhodoval. V čase 1:18:47 (a v čase 1:21:00) opět R. M. zmiňuje, že se vedoucího oddělení dotázal na cestovní náhrady a bylo mu sděleno, že se to nenosí a není to obvyklé, a mohly by s tím být spojené negativní důsledky ze strany nadřízených. D. K. v čase 1:20:45 odpověděl, že bude-li na to tázán, popře to.

39. Součástí správního spisu jsou dva zápisy z pracovních porad konaných dne 13. 7. 2021 (na č. l. 298 a 300 správního spisu), o kterých mluvil žalobce i žalovaný. Dle těchto zápisů plk. Ing. Mgr. J. K. seznámil přítomné s tím, jakým způsobem se mají cestovní náhrady uplatňovat a jakým způsobem se bude při jejich přiznávání postupovat.
40. Generální inspekce bezpečnostních sborů dospěla v dubnu 2022 k závěru (viz usnesení o odložení trestní věci na č. l. 426 správního spisu), že mjr. Mgr. P. T. a plk. Ing. P. P. nespáchali trestný čin útisku v souvislosti s uplatněním cestovních náhrad jejich podřízenými. Z usnesení vyplývá, že ačkoliv podle inspekce nespáchali dotyční trestný čin, zároveň ale spatřuje inspekce problém v nesystémové práci personálního oddělení a služebních funkcionářů KŘP Zlínského kraje v souvislosti se změnami služebních poměrů, při kterých příslušníkům vznikaly nároky na cestovní náhrady.
41. Ve spise je též protokol z vnitřní kontroly na KŘP ve Zlíně ze dne 11. 4. 2022 (na č. l. 420 správního spisu), kde se uvádí, že podle těchto závěrů nebyli policisté zcela přesně informováni o svých nárocích na čerpání náhrad cestovních výdajů. Zároveň, že někteří o tom informováni byli, jiní nikoliv, a ne vždy svých nároků využívali. Rovněž se kontrolou zjistilo, že z 20 policistů na KŘP ve Zlíně, jejichž vyjádření odbor vnitřní kontroly získal, si dvanáct požádalo o proplacení cestovních náhrad v roce 2021, čtyři o svém nároku neví, jeden se domníval, že nárok nemá, a tři o čerpání neuvažují. Podle vyjádření personálního odboru byli policisté o možnosti čerpat cestovní náhrady informováni svým nadřízeným.
42. Služební funkcionář se v prvostupňovém rozhodnutí rozsáhle věnoval tomu, zda žalobce a jiní příslušníci, kteří podali žádost o náhradu cestovních výdajů, fakticky pocítili v následujícím období nějaké negativní dopady. Konkrétně řešil odměny (na č. l. 440-446 správního spisu), změny v osobním příplatku (na č. l. 454-460 správního spisu), počty a výše kázeňských odměn (na č. l. 447-453 správního spisu), a počty služeb ve výjezdové skupině (na č. l. 468-474 správního spisu). Vyhodnocení těchto dat provedl na stranách 17-23 napadeného rozhodnutí a krajský soud tyto závěry nebude ve všech podrobnostech opakovat. Obecný závěr je, že nebyly prokázány konkrétní důsledky, které by žalobce utrpěl v důsledku podání žádosti o náhradu cestovních výdajů.
43. Pokud jde o žalobce, ten od podání žádosti o proplacení cestovních náhrad do doby ukončení služebního poměru obdržel odměnu 20 000 Kč, přitom průměrná odměna na daném oddělení v roce 2022 činila 24 875 Kč. V předchozích letech se žalobcovy roční odměny pohybovaly v rozmezí od 9 000 Kč do 33 500 Kč. Totéž platí pro osobní příplatek, jenž byl žalobci zvýšen v roce 2017 a 2018, naposledy na 4 500 Kč, a tuto výši žalobce pobíral až do skončení služebního poměru. Průměrná výše osobního příplatku v roce 2021 byla 4 574 Kč a žalobcův osobní příplatek tak byl zcela průměrný. Totéž se dá říci o zařazování do výjezdových skupin, kam příslušníci nebyli zařazováni nějak pravidelně. Sám žalobce například v roce 2016 nebyl zařazen do výjezdů vůbec, což platí i pro některé jednotlivé měsíce do podání žádosti o cestovní náhrady. V řešeném období (červenec až říjen 2021) navíc existovaly překážky i na straně žalobce, proč nemohl službu vykonávat – např. v září 2021 čerpal 6 dní dovolené, 2 dny náhradního volna a 12 dní byl v pracovní neschopnosti.
44. Jen na okraj krajský soud podotýká, že je poněkud zvláštní, že ve statistických přehledech odměn a výjezdů neodhalil žalovaný žádné anomálie ve vztahu k policistům, kteří si podali žádost o cestovní náhrady. Přitom i samotný plk. P. (jeho nadřízený) během vyšetřování

GIBS přiznal, že policisty V. a D. poslední dobou do výjezdů nedával. Pouze to odůvodňoval objektivními okolnostmi, ovšem jinými, než shledal žalovaný – rekonstrukce pozemní komunikace v Kunovicích by zvýšila dobu jejich dojezdu nad únosnou míru (č. l. 432 správního spisu).

Služební orgán uplatnil námitku promlčení v rozporu s dobrými mravy

45. Krajský soud nejprve připomíná, že žádostí z června 2021 uplatnil žalobce nárok na náhradu cestovních výdajů mimo jiné i za období 1. 7. 2016 do 31. 5. 2018. Podle § 207 zákona o služebním poměru měl ovšem žalobce svůj peněžní nárok uplatnit do 3 let. Spor se vede o to, zda námitka promlčení uplatněná služebním orgánem je, či není v rozporu s dobrými mravy.
46. Obě strany ve svých podáních citují judikaturu různých soudů, které se promlčením a dobrými mravy zabývaly. Krajský soud odkázal výše na ta rozhodnutí, jež považuje za nejvíce relevantní. Zobecnit jejich závěry lze velmi stručně takto: Námitka promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje. Ve zcela výjimečných případech ale může soud zohlednit okolnosti, kvůli kterým se taková námitka jeví jako nespravedlivá a poškozující. Typicky v situaci, kdy zmeškání lhůty k provedení úkonu daná osoba nezavinila nebo jí v uplatnění nároku někdo jiný bránil.
47. Krajský soud nejprve načrtne obecná východiska, jimiž se řídil při hodnocení této kauzy a která se dosti liší od východisek žalovaného.
48. U služebního poměru jsou oproti běžnému zaměstnaneckému poměru ještě posíleny prvky nadřízenosti a podřízenosti. Příslušník ozbrojeného sboru je povinen poslouchat rozkazy nadřízených, může být převelen na jiné služební místo apod. To samozřejmě neznamená, že by bylo možné nemravnost námitky promlčení dovozovat jen z toho, že ji vůči příslušníkovi policie uplatnil služební orgán. Ale je potřeba mít tento zesílený vztah závislosti při hodnocení skutkových okolností na paměti.
49. Velmi přísně je proto potřeba hledět na situaci, kdy se ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti objeví nátlak, ať jde o vyhrožování trestem nebo snížením platového ohodnocení (či odepráním jeho zvýšení), směřující k tomu, aby zaměstnanec nějaký svůj zákonný nárok neuplatnil. Pohrůžky nebo nátlak přitom mohou být uplatňovány i nepřímou, formou neurčitých náznaků či záměrného šíření “šeptandy”. Takový nátlak se totiž typicky týká majetkové sféry státního zaměstnance (ukončení poměru, snížení odměn apod.), proto na něj silně psychicky působí, neboť jej může uplatnění zákonného nároku existenčně ohrozit – může přijít o práci nebo o část výdělku, což s sebou může nést navazující problémy, např. neschopnost splácet své závazky. Zároveň služební orgán v pozici zaměstnavatele může celou řadu podobných pohrůžek vcelku jednoduše naplnit, tudíž i neoficiálně předávané informace působí na adresáty věrohodně a vyvolávají zvýšený pocit nejistoty a ohrožení.
50. Klíčový rozdíl v náhledu žalovaného a krajského soudu spočívá v tom, že podle krajského soudu není rozhodující, zda po podání žádosti došlo na realizaci nějakých postihů vůči žadatelům, či nikoliv. Úplně postačí, pokud žadatelé měli před podáním žádosti dobrý důvod se domnívat, že jim takové postihy hrozí. Služební orgán totiž ani nemusí mít motivaci své předchozí pohrůžky uskutečnit. Smyslem hrozeb zpravidla bývá odradit příslušníky od uplatnění jejich nároku. V okamžiku, kdy nátlak selže (žádosti jsou podány), jeho účel se tím vyčerpá – jde-li o nárok podle zákona oprávněný, bude mu muset služební

orgán beztak vyhovět. Jediným smyslem následného postihu by tak mohla být snaha přimět policisty, aby vzali podané žádosti zpět. I zde je však pro služební orgán ve skutečnosti lepší držet se pouhých slovních hrozeb či rádoby přátelských varování před možnými budoucími důsledky, ale nic z toho reálně neuskutečnit. Pokud totiž alespoň někteří příslušníci nátlaku odolají a budou trvat na tom, že svůj zákonný nárok uplatní, mohl by být jejich postih pro služební orgán spíše kontraproduktivní, neboť by tím odkryl karty a snížil své šance na úspěch v následném soudním sporu. Proto krajský soud nepřikládal zdaleka takový význam statistickým zjištěním o rozložení odměn a služeb na příslušném odboru krajské kriminální policie, jako žalovaný. To, že k žádným postihům nedošlo, nečiní ještě automaticky obavy řadových policistů planými či nepodloženými. Mnohem důležitější byla pro krajský soud kombinace nepřímých důkazů, které vytvořily vcelku plastický a věrohodný obraz atmosféry, jež na příslušném odboru v době před podáním žádostí vládla a na které se významnou měrou podílelo i jednání jeho vedoucích zaměstnanců.

51. Než se krajský soud pustí do detailů, načrtne nejprve onen celkový obrázek.
52. Již při nástupu na novou pozici ve Zlínském kraji se dojíždějící policisté ústně dozvídali, že uplatňování nároku na cestovní náhrady se zde „nenosí“. To potvrzovaly i písemné materiály, kde bylo výslovně (a v rozporu se zákonem) uvedeno, že při této změně služebního zařazení se nepřiznávají náhrady cestovních výdajů. Stejně tak musel být postoj krajského vedení k cestovním náhradám všem zřejmý z toho, že krajský ředitel (opět v rozporu se zákonem) nestanovil písemně podmínky pro přiznávání cestovních náhrad, např. jaké dopravní prostředky je možno použít, jak se dokládají vynaložené výdaje apod. To vše musely být pro dojíždějící policisty zcela jasné signály toho, co se od nich očekává – že se svého zákonného nároku jednoduše vzdají, resp. nebudou se jej nijak domáhat. Spokojit se museli pouze s jakousi neformální gentlemanskou dohodou, že jim služební orgán zvýšené náklady na dojíždění kompenzuje zvýšením osobního ohodnocení. První pokus domoci se buď splnění této neoficiální dohody, nebo vyplacení cestovních náhrad, který se odehrál v roce 2017, skončil neúspěchem. Žalobce spolu se svědkem D. se dokonce dočkali od svého přímého nadřízeného (mjr. T., vedoucího oddělení obecné kriminality) varování, že uplatnění nároku by mohlo mít za následek zmrazení osobního ohodnocení, nepřiznání odměn, nezařazování do dosahu (z čehož také plynul nárok na příplatek), ba i zvýšenou pozornost odboru vnitřní kontroly vůči jejich osobám.
53. Není tak divu, že v letech 2016–2021 nikdo o cestovní náhrady nežádal. Zlom přišel v roce 2021, kdy se zvedla lavina těchto žádostí poté, co tu první podal Bc. M. Většina policistů však následně vzala své žádosti zpět. Důvody jsou ze spisu vcelku zřejmé – proběhla porada, na které měl sice podle oficiální verze náměstek ředitele (plk. K.) seznámit policisty jednotlivých odborů s tím, jakým způsobem se mají cestovní náhrady správně uplatňovat, ale ve skutečnosti padaly opět výhrůžky, byť zaobalené, v tom smyslu, že vedení krajského ředitelství žadatelům „poděkuje“. Svědek G. nadto mluví i o individuálním personálním pohovoru. A je dost pravděpodobné, že takových pohovorů se uskutečnilo víc. Svědčí o tom audiozáznam jednání Bc. M. s mjr. K., který byl pověřen řízením o jeho žádosti a hned v úvodu se ujišťoval, zda ji také nechce vzít zpět. V průběhu rozhovoru pak – kromě řady dalších zajímavých informací o poměrech vládnoucích na krajské službě kriminální policie a vyšetřování – zmiňuje, že se na to zeptat musel, protože to „dostal za úkol“.
54. Ačkoliv to žalovaný odmítá přiznat, tento skutkový průběh podporují prakticky všechny provedené důkazy a zjištění, jak soud níže vysvětlí. Výjimku představují pouze výpovědi

vedoucích funkcionářů krajského ředitelství policie a výsledky šetření odboru vnitřní kontroly a GIBS, s nimiž se krajský soud taktéž níže vyrovná. K tomu je třeba dodat, že tak zásadní okolnost, jakou bylo hromadné zpětvzetí žádostí o cestovní náhrady, žalovaný nijak nevyšetřoval a ve svých skutkových zjištěních tuto událost prakticky úplně pominul. Jeho závěry tak nutně působí neúplně a nepřesvědčivě.

55. Krajský soud tedy dospěl k názoru, že vedení Krajského ředitelství policie Zlínského kraje vyvíjelo na dojíždějící policisty kriminální služby a vyšetřování v letech 2016–2021 nepřímý nátlak, aby svůj nárok na proplacení cestovních nákladů neuplatňovali. Níže soud vysvětluje, jak k tomuto závěru dospěl, z jakých důkazů vyšel a které shledal nevěrohodnými.
56. Za prvé, už na samotném počátku své služby ve Zlínském kraji obdržel žalobce od služebního orgánu nesprávné informace. V návrhu na ustanovení příslušníka ze dne 6. 6. 2016 je explicitně napsáno, že žalobce nemá nárok na náhradu cestovních výdajů. S tímto dokumentem zjevně někdo manipuloval, neboť je v jedné jeho verzi přeškrtnuta předpona „ne“ ve spojení „se nepřiznávají náhrady cestovních výdajů“. V originální verzi ale zjevně stálo, že žalobce tento nárok nemá, což je v rozporu se zákonnou úpravou. Žalovaný namítá, že s tímto dokumentem nebyl žalobce přímo seznámen a obdržel až rozhodnutí o ustanovení do funkce, kde se o cestovních náhradách nemluví. To však neznamená, že tuto listinu lze ignorovat (proč by ji také jinak žalovaný zařazoval do správního spisu). Žalobce se očividně k dané informaci dostal, když doložil původní verzi návrhu bez přeškrtnuté předpony „ne“. Se žalovaným lze souhlasit pouze v tom, že daný návrh rozhodně není autoritativním rozhodnutím o tom, že někdo má nebo nemá nárok na náhradu cestovních výdajů. Ale pokud si kterýkoliv nově nastupující policista nebyl jist existencí nároku na cestovní náhrady, rozhodně dostal jasný signál, že o jeho uplatnění nemá vůbec smysl uvažovat, jelikož mu jej ve Zlínském kraji nikdo nepřizná.
57. To naprosto odpovídá zjištění odboru vnitřních kontrol, že policisté sloužící na KŘP Zlínského kraje nebyli informováni o nárocích na cestovní náhrady a v podstatě své žádosti začali podávat v reakci na žádost někoho jiného. Tato chyba jde jednoznačně za služebním orgánem. Evidentně nešlo o ojedinělé pochybení jen v žalobcově případě, ale o systematický postup personálního oddělení.
58. Za druhé, služební orgán nestanovil příslušníkům policie podmínky pro čerpání cestovních náhrad, ačkoliv na ně měli nárok a služební orgán k tomu byl povinen. To popsal už žalovaný (srov. str. 11 napadeného rozhodnutí) a není třeba to více vysvětlovat. Služební orgán pochybil, protože podle § 136 odst. 2 zákona o služebním poměru písemně neurčil podmínky pro přiznání cestovních náhrad. To v kombinaci s chybnou vstupní informací popsanou výše zcela jistě posílilo v žalobci dojem, že nárok na cestovní náhrady nemá, nebo mu přinejmenším nebude přiznán. I takovéto opomenutí, resp. nečinnost služebního orgánu, lze v tomto případě vnímat jako jistou formu poselství směrem k řadovým policistům. To naprosto odpovídá vyjádření mjr. K. na audionahrávce, podle nějž si „náměstek drží svoji lajnu, kterou si nastavil, byť si myslím, že to potom u soudu všechno prohraje“.
59. Samozřejmě jen z toho, že služební orgán žalobce špatně informoval o jeho nároku na cestovní náhrady nelze dovodit rozpor námítky promlčení s dobrými mravy. Ze spisu

by musely plynout další okolnosti svědčící o nátlaku nebo obdobném chování. V nynějším případě tomu tak ovšem je.

60. Za třetí, nátlak v souvislosti s uplatňováním cestovních náhrad vyplývá ze svědeckých výpovědí. Žalovaný vyslechl celkem šest osob, z toho tři vedoucí pracovníky a tři řadové. Aniž by krajský soud zlehčoval výpovědi Ing. Bc. P. P., Mgr. P. T. a Ing. Mgr. J. K., je při jejich hodnocení nutné brát v potaz jejich vedoucí pozice. Tito policisté jednohlasně popřeli jakýkoliv nátlak či podobné chování vůči svým podřízeným. V otázce věrohodnosti těchto výpovědí ale krajský soud nemohl pominout, že pokud by se prokázal útlak či vyhrožování, následky z toho vyplývající by nesli právě výše jmenovaní. Lze si stěží představit, že pokud by skutečně na své podřízené tlačili, tak by to otevřeně přiznali. Svědčili by tím sami proti sobě. Proti jejich výpovědi stojí výpovědi řadových příslušníků, a hlavně audionahrávka, na které mluví mjr. D. K. Proto krajský soud výpovědím Ing. Bc. P. P., Mgr. P. T. a Ing. Mgr. J. K. neuvěřil, resp. z nich nevyvodil závěr, že k nátlaku nedocházelo.
61. Žalovaný výpověď výše zmíněných podpořil tím, že podle jeho statistik nebyl nikdo trestán za uplatnění žádosti o cestovní náhrady a k nátlaku tak nedocházelo – přesně jak o tom tito tři svědci mluvili. Jak ale krajský soud výše vysvětlil, absence reálného negativního následku rozhodně neprokazuje, že na příslušníky nebyl vyvíjen nátlak v podobě (třeba i posléze nenaplněných) výhružek negativními následky.
62. Stejně tak podpořil věrohodnost výpovědi služebních funkcionářů žalovaný tím, že odpovídají zápisu z porad v roce 2021. Lze si však stěží představit, že by náměstek služby kriminální policie a vyšetřování do tohoto zápisu promítl i své nezákonné jednání, pokud by na ní někomu vyčítal uplatňování cestovních náhrad či mu dokonce kvůli tomu vyhrožoval. Takovou неотřesitelnou důvěru v pravdivost a úplnost zápisu z porady krajský soud opravdu nemá. A to tím spíše, že její skutečný obsah popisuje mjr. K. na předložené audionahrávce. Nepřímo o tom, co na poradě ve skutečnosti zaznělo, svědčí i fakt, že právě po této poradě (resp. dvou těsně po sobě následujících poradách s různými odbory) vzala většina žadatelů své žádosti o cestovní náhrady zpět. Proč by to asi dělali, kdyby se jim dostalo skutečně pouze organizačních informací o tom, jak mají svůj nárok uplatnit, a ujistění, že bude vyřízen v souladu se zákonem?
63. Výpověď svědka V. byla vcelku jednoznačná a zásadní rozpory, které namítá žalovaný, v ní krajský soud nespatřuje. Svědek V. sám v době působení na KŘP ve Zlíně o cestovní náhrady nežádal a ani o ně neměl zájem – uváděl, že se o nárok nezajímal, neznal postup pro jeho uplatnění a s nikým neuzavíral dohodu, že nebude cestovní náhrady žádat. Na něj osobně nátlak činěn nebyl. To, že svědek sám nezažil nátlak nebo vyhrožování, ale nijak nevyklučuje jeho výpověď o tom, co slyšel od ostatních kolegů. Svědek V. řekl, že v době jeho působení ve Zlíně bylo všeobecným tajemstvím, že se cestovní náhrady neproplácí a že z doslechu ví o tom, že byl činěn nátlak na policistu G. a další. Tuto poslední část výpovědi označil žalovaný za nepřímé svědectví, protože ji žalobce přímo nezažil. S tím ale krajský soud nesouhlasí. Svědek mluvil o tom, že neposkytování cestovních náhrad bylo veřejným tajemstvím. Takové svědectví není tvrzením z doslechu, ale svědek to zjevně takto sám vnímal – nikdo mu neřekl, že to veřejné tajemství je. Šlo o jeho popis atmosféry na KŘP Zlínského kraje. Ostatně svědka se mohl služební orgán zeptat, aby tuto svou odpověď vysvětlil. Ponechal to však být a nyní poukazuje na drobné rozpory.

64. Svědek D. pak jasně mluví o tom, že už v rámci výběrového řízení jemu a žalobci sdělil plk. P., že se náhrady cestovného na KŘP ve Zlíně neproplácí a pokud je chtějí, mají si hledat práci jinde. Dále popsal další schůzku s plk. P. (cca po roce ve službě), který jim sdělil, že sice nárok mají, ale jeho uplatněním stejně ničeho nedocílí. Dále jim měl pohrozit odborem vnitřní kontroly, snížením odměn či osobního příplatku, neobsazováním do výjezdů. Tuto část výpovědi žalovaný přešel a zaměřil se pouze na to, zda se nějaká z tvrzených hrozeb reálně naplnila. Z negativního zjištění pak zřejmě dovozuje nevěrohodnost svědka D., byť to takto výslovně neříká. Krajský soud naopak shledává tuto výpověď velmi konkrétní, detailní a věrohodnou.
65. A konečně svědek G. popsal, jak se k jeho žádosti postavil služební orgán v roce 2021. Svou žádost totiž vzal zpět po pohovoru s mjr. T., který nechtěl blíže komentovat. Zároveň upozornil na negativní vztahy na pracovišti, které tam začaly po žádostech v roce 2021 panovat. Z této výpovědi pak podle krajského soudu vyplývá, že svědek byl pod tlakem. Svědek měl evidentně nárok na proplacení cestovních náhrad i 3 roky nazpět, nicméně mu měl mjr. T. vysvětlit, že jde o složitý proces a následně vzal svou žádost zpátky. Pravda, svědek nevypovídal o nátlaku či vyhrožování, které by vůči němu někdo uplatnil před rokem 2021, ačkoliv na KŘP Zlínského kraje pracoval od roku 2018. To však má svůj důvod. Svědek totiž řekl, že o svém nároku vůbec nevěděl a až v roce 2021 zjistil, že o cestovní náhrady může požádat. Ani žalobce a svědek D. se s nátlakem přece nesetkali automaticky, resp. preventivně. Hrozby negativními následky padly až na základě toho, že rok po nástupu na KŘP Zlínského kraje tuto otázku aktivně sami vznesli. Pokud svědek G. o svém nároku vůbec nebyl informován a sám se o něj nezajímal, logicky nebyl důvod, aby nějaký nátlak pocítil.
66. Vůči výsledkům těchto tří řadových policistů by jistě bylo možné namítnout, že mohli výpověď přizpůsobit svým ekonomickým zájmům, protože díky tomu dostanou proplacené služební náhrady. Jejich tvrzení ale významným způsobem podporuje další důkaz, a to audionahrávka.
67. Za čtvrté, o existenci systematického a dlouhodobého nátlaku, který vyvrcholil v roce 2021, jednoznačně svědčí audionahrávka rozhovoru mezi mjr. D. K. a řadovým policistou Bc. R. M. Tuto nahrávku žalovaný upozaďuje. Jde podle něj o subjektivní názory D. K. S tím ale krajský soud zásadním způsobem nesouhlasí. Žalovaný se s touto nahrávkou vyrovnal podobným způsobem jako s výpověďmi svědků D., G. a V. D. K. přitom na nahrávce na několika místech zmínil negativní dopady, které někteří příslušníci pocítili po uplatnění žádosti o nahrazení cestovních výdajů (odměny, služební výjezdy, kontroly), stejně jako důsledky pro celé oddělení, kde k podání žádostí došlo ve větším měřítku (snížení objemu financí na odměny). Žalovaný naproti tomu vyzdvihl, že tvrzené negativní důsledky o odměnách a službách se neprojevíly, takže celá nahrávka je snad jakousi smyšlenou báchorkou D. K. Naproti tomu podle krajského soudu působí celý rozhovor naprosto autenticky a z vyjádření D. K. jednoznačně vyplývá, že policisté na KŘP Zlínského kraje většinou znali negativní postoj vedení k jejich případným žádostem o cestovní náhrady. Tuto nahrávku krajský soud zrekapituloval výše ve shrnutí skutkových zjištění a nyní zdůrazní jen ty nejdůležitější momenty.
68. D. K. několikrát v rozhovoru zmínil, že kdo si podal žádost o cestovní náhrady, čelil nepříjemným důsledkům. Dále řekl R. M., že chce-li zůstat u policie, měl by žádost stáhnout, neboť „je to sebevražda“. Následně se jej návodně ptal, zda si to náhodou

nerozmyslel. Jde o evidentní nátlak na podřízeného, přičemž mjr. K. se odkazuje na své nadřízené s tím, že dostal za úkol takovou otázku položit. Stejně tak se v rozhovoru několikrát R. M. vyjádřil k tomu, proč náhrady neuplatňoval dřív – prostě mu vedoucí řekl, že se to na KŘP Zlínského kraje nenosí a že by s takovou žádostí mohly být spojeny negativní důsledky. Zázitek R. M. přesně odpovídá tomu, jak se na začátku služebního poměru pokoušeli o cestovních náhradách mluvit se svým vedoucím žalobce a svědek D.

69. O poměrech a převládající atmosféře na KŘP Zlínského kraje to vypovídá mnoho, a to i pro rozhodné období 1. 7. 2016 do 31. 5. 2018. Na popisované audionahrávce totiž zaznělo i to, že to s žádostmi o proplacení cestovních náhrad neměli příslušníci jednoduché ani před rokem 2021. Například v čase 0:59:00 audionahrávky zmiňuje R. M., že cestovní náhrady řešil s mjr. K. už v minulosti a na to mu mjr. K. odpověděl, že pokud žádost podá, náměstek „jim to dá sežrat“. Na to mjr. K. reagoval tak, že to nebudou řešit. Totéž se opakuje v čase 1:18:47 audionahrávky, kde opět R. M. připomíná negativní zkušenost z minulosti (že se podání žádosti nenosí a mohly by s tím být spojené negativní důsledky), na což mjr. K. odpovídá, že takový rozhovor z minulosti by popřel, pokud by se na to někdo dotázel. Zajímavým je též sdělení mjr. K. v čase 1:55:52 audionahrávky, kde mluví o minulé praxi zavedené osobou označenou jako „U.“ z Uherského Hradiště. Zmiňuje, že pokud si příslušník vypsal žádost o náhradu cestovních náhrad a šel za p. U., tak „už si to příště radši nevypisoval“. Z kontextu poté vyplývá, že dotyčný U. poté přešel na pracoviště ve Zlíně a praxi s řešením cestovních náhrad možná zavedl ve Zlíně on.
70. Z rozhovoru jasně vyplývá i to, co se dělo po hromadném podání žádostí. Vedení kriminálního odboru se zpočátku k žádostem o cestovné stavělo vstřícně, protože si bylo vědomo toho, že dosud postupovalo nezákonně a že proti němu svědčí to, že výslovně vylučovalo v písemných podkladech při přijetí na služební místo nárok na cestovné. Později si však náměstek krajského ředitele nechal udělat právní rozbor, podle kterého by tento dokument neměl být relevantní. Následovala porada, jejíž skutečný průběh neodpovídal zápisu, neboť se na ní účastníci především dozvěděli, že pokud policisté na svých žádostech setrvají, vedení jim za to takzvaně „poděkuje“ (tedy budou čelit negativním následkům). Žádosti si pak ponechali podané pouze ti, kteří hodlali od policie odejít, nebo kteří už takovýmito následkům čelili delší dobu (jako žalobce) kvůli svým dřívějším neshodám s vedením, kvůli kterým byli tzv. na černé listině (nebo, jak to mjr. K. jadrně vyjadřuje, dostali nálepkou takzvaných „popičistů“), tudíž už beztoho nedostávali odměny, nebyly veleni do výjezdů apod. Následkům přitom nemuseli čelit jenom jednotlivci, ale podle mjr. K. tím trpělo i celé oddělení, kam byl Bc. M. zařazen a kde bylo žádostí podáno více (menší objem přidělených finančních prostředků na odměny).
71. Krajský soud vzal při hodnocení věrohodnosti údajů od D. K. v úvahu i jeho tvrzení, že žalobci jeho nadřízený nepřiznal za poslední tři roky žádnou odměnu (protože je na černé listině). Není přitom příliš zřejmé, co mjr. K. myslel „odměnou“. Pokud by šlo o osobní příplatek, byl by takový údaj správný. Ze statistik analyzovaných žalovaným vyplývá, že žalobci byl osobní příplatek zvýšen v roce 2017, v roce 2018, a poté už nikdy. Audionahrávka vznikla v roce 2021 a mjr. K. mohl mluvit právě o letech 2019, 2020 a 2021. Mjr. K. mohl ovšem mít na mysli také mimořádné odměny. Ty ale žalobce dostával ve skutečnosti každý rok, a to v různé výši – v roce 2016 šlo o 16 000 Kč, v roce 2017 to bylo 9 000 Kč, v roce 2018 pak 33 000 Kč, v roce 2019 zase 18 500 Kč, v roce 2020 pak 33 500 Kč a v roce 2021 šlo o 29 000 Kč (po podání žádosti obdržel odměnu 20 000 Kč

v srpnu 2021, byť zde šlo primárně o odměnu v souvislosti s pandemií covid-19 a tedy odměnu přiznanou „centrálně“). Rozhodně nelze paušálně tvrdit, že žalobce byl v posledních třech letech zcela bez odměn. Věrohodnost informací D. K. to poněkud snižuje. Zde se však jedná pouze o jednu velice konkrétní informaci o situaci policisty, který nadto pracoval na jiném oddělení služby kriminální policie. V tomto směru mohl mít mjr. K. vskutku poněkud zkreslené či neúplné informace, získané pouze z doslechu. Řada dalších informací na audionahrávce se však týká přímo jejich aktérů (Bc. M. a mjr. K.), kteří se daných událostí sami účastnili, a není tedy důvod jim nevěřit jen kvůli jednotlivé nepřesnosti týkající se žalobcových odměn.

72. Konečně za páté, je pravda, že poměry na pracovišti zkoumal jak odbor vnitřní kontroly, tak Generální inspekce bezpečnostních sborů. Oba orgány dospěly k poměrně diplomatickému závěru, že příslušníci o svých nárocích nevěděli, personálně situace nebyla zvládnuta dobře, uzavřely však, že k nátlaku či jinému podobnému chování vůči příslušníkům nedocházelo.
73. K tomu krajský soud uvádí, že GIBS (zřejmě správně) vyhodnotila, že shromážděné důkazy nepostačují k tomu, aby prokázaly, že se konkrétní osoby dopustily trestného činu útoku a útisku. To je však závěr platný pro případné trestní řízení, které má velmi vysoký důkazní standard. Z pohledu současného sporu, který má charakter spíše pracovněprávní, považuje krajský soud tytéž důkazy za dostačující k tomu, aby věrohodně vykreslily atmosféru, jaká na žalobcově pracovišti vládla. Je z nich zcela zřejmé, že vedení odboru kriminální policie od počátku činilo kroky směřující k tomu, aby policisté o cestovní náhrady vůbec nežádali (o tom, že by jim v souladu se zákonem byly vypláceny automaticky, ani nemluvě). I následně zřejmě přicházely nejružnější signály, ať již přímé nebo nepřímé, že snaha dosáhnout vyplacení těchto náhrad s sebou ponese negativní důsledky. Vedení svými kroky (zejména nestanovením podmínek pro náhrady) tuto šeptandu jen přizívalo, vůči žalobci a svědku D. pak jednalo v roce 2017 vysloveně nepřátelsky. Mezi policisty bylo toto nastavení vedení vůči nárokům policistům zjevně známo, což vedlo k tomu, že první písemné žádosti o vyplacení těchto náhrad, na něž měli policisté zákonný nárok, přišly až v roce 2021. A vedení odboru v reakci na ně jen potvrdilo svou dosavadní linii, když na policisty vyvíjelo nátlak, aby své žádosti vzali zpět – ať již jednotlivě prostřednictvím zaměstnanců pověřených vyřizování těchto žádostí, nebo hromadně formou porad, kde se pod rouškou vyjasnění situace a vyvrácení fám ve skutečnosti předávala varování před negativními důsledky (jež se pochopitelně nedostala do žádného oficiálního zápisu). Důkazy o tom jsou sice převážně nepřímé (vyjma svědectví policistů D. a G.), avšak navzájem se podporují a dohromady vytvářejí uzavřený řetězec. Umožňují tak učinit skutkový závěr s dostatečnou mírou jistoty pro účely nynějšího řízení, kde nejde o trestní postih, ale o otázku uplatnění námitky promlčení v rozporu s dobrými mravy.
74. Ze všech výše uvedených důvodů dospěl krajský soud k závěru, že na pracovišti KŘP Zlínského kraje byl činěn nátlak na žalobce, aby o nahrazení cestovních náhrad nežádal, a v opačném případě se mu hrozilo negativními důsledky. Tento nátlak se datoval od samotného nástupu žalobce na KŘP Zlínského kraje, kdy v průběhu jeho zaměstnání udržoval služební orgán stav, že příslušníky o jejich nárocích neinformoval a kdo se o cestovní náhrady aktivně zajímal, setkal se s upozorněním na důsledky podání žádosti. V celé šíři pak takové chování vybulbalo na povrch v roce 2021, kdy tento nátlak pokračoval a v jehož důsledku nakonec několik policistů vzalo své žádosti zpět.

75. Proto je nyní uplatněná námitka promlčení v rozporu s dobrými mravy. Služební orgán pochopitelně fyzicky nebránil žalobci v podání žádosti a žalobce mohl žádost podat včas. Pokud se ale policista (či jakýkoliv zaměstnanec) bojí uplatnit svůj nárok proto, že má dobré důvody se domnívat, že s tím může být spojen významný finanční či pracovněprávní postih, je tato překážka stejně závažná. Připustit námitku promlčení nároku za této situace by podle soudu bylo hrubě nespravedlivé.

V. Závěr a náklady řízení

76. Na základě výše uvedených úvah shledal soud žalobu důvodnou, proto napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušil (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a věc vrací žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Jelikož v něm bude žalovaný právním názorem krajského soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), shrnuje soud své závěry přehledně takto: Námitka promlčení uplatněná služebním orgánem vůči žalobci byla uplatněna v rozporu s dobrými mravy, žalovaný k ní proto v dalším řízení nebude přihlížet.
77. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Strana žalující měla ve věci plný úspěch, proto má vůči straně žalované právo na náhradu nákladů, které v řízení před soudem účelně vynaložila. Náklady řízení spočívají v zaplaceném soudním poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč a v nákladech právního zastoupení v řízení před krajským soudem. Strana žalující náklady nevyčísliła, soud proto vyšel z obsahu soudního spisu. Zástupce strany žalující učinil celkem 2 úkony právní služby ve smyslu vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) – šlo o převzetí a přípravu zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu; tento úkon je třeba uhradit bez ohledu na to, že právní zástupce zastupoval účastníka již ve správním řízení – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 21/2011-52, č. 2414/2011 Sb. NSS], a písemné podání soudu ve věci samé, tj. podání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za jeden úkon náleží podle § 7 bodu 5 aplikovaného na základě § 9 odst. 5 advokátního tarifu odměna ve výši 4 620 Kč. Zástupci dále náleží náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 450 Kč za každý úkon, celkem tedy 10 140 Kč. Protože je zmocněný právní zástupce plátcem DPH, zvyšuje se tento nárok o částku 2 129 Kč odpovídající dani ve výši 21 %, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, a to na celkem 12 269 Kč.
78. Výše nákladů právního zastoupení za celé řízení tudíž činí 12 269 Kč a výše soudních poplatků 3 000 Kč. Celkem má strana žalovaná uhradit straně žalující částku 15 269 Kč.
79. Obecná třídní lhůta pro splnění povinnosti uložené soudem (§ 160 odst. 1 o. s. ř.) by pro účely úhrady nákladů soudního řízení správního nebyla přiměřená. Jednak proto, že rozsudky správních soudů nabývají právní moci již okamžikem doručení (§ 54 odst. 5 s. ř. s.), a jednak proto, že podle zkušeností správních soudů mají správní orgány problém takto krátké lhůty dodržet s ohledem na své vnitřní administrativní členění a nutnost schválit odeslání peněz příslušným vedoucím zaměstnancem. Proto ji soud prodloužil na jeden měsíc.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační

stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 26. 2. 2026

Mgr. Milan Procházka .
předseda senátu